

SAKSBEHANDLER
Siri Hagen
Elisabeth Nordling

VÅR REF.
13/02332-5

ARK. B - Bygninger
168-169 Tinn kom. - Te

DERES REF.

INNVALGSTELEFON
+47 982 02 756
DERES DATO

VÅR DATO
19.12.2014

TELEFAKS
+47 22 94 04 04
postmottak@ra.no
www.riksantikvaren.no

Se mottakerliste

KOPI

FJØSET MED GARASJE OG FJØSGÅRDENE - GNR/BNR. 126/4, 124, 202, 237, 293 OG 207/1 I TINN KOMMUNE - VEDTAK OM FREDNING MED HJEMMEL I LOV OM KULTURMINNER § 15 OG § 19 JF § 22

Vi viser til tidligere utsendt fredningsforslag for Fjøset med garasje og Fjøsgårdene datert 24.06.2014 som har vært på høring hos berørte parter og instanser. På grunnlag av dette fattet Riksantikvaren følgende vedtak:

VEDTAK:

Med hjemmel i lov om kulturminner 9. juni 1978 nr. 50 §§ 15 og 19, jf. § 22, freder Riksantikvaren Fjøset med garasje og Fjøsgårdene, gnr./bnr. 126/4, 124, 202, 237, 293 og 207/1 i Tinn kommune.
AskeladdenID: 171276-(1 til 5).

Omfanget av fredningen

Fredningen etter kulturminneloven § 15 omfatter følgende bygninger:

1. Fjøset, Fossoveien 1, bygningsnr. 165842367 på gnr./bnr. 126/124, Tinn kommune. (Låve- og fjøsbygning). Fredningen omfatter eksteriøret, inkludert låvebruer og fundament for disse.
2. Fjøsgården, Sam Eydes gate 2, bygningsnr. 165842340 på gnr./bnr. 126/202, Tinn kommune. Fredningen omfatter eksteriøret.
3. Fjøsgården, Sam Eydes gate 4, bygningsnr. 165842332 på gnr./bnr. 126/202, Tinn kommune. Fredningen omfatter eksteriøret.
4. Fjøsgården, Sam Eydes gate 6, bygningsnr. 165842324 på gnr./bnr. 126/202, Tinn kommune. Fredningen omfatter eksteriøret.
5. Garasje, bygningsnr. 165842359 på gnr./bnr. 126/237, Tinn kommune. Fredningen omfatter eksteriøret.

Fredning etter § 19 omfatter området avmerket på kartet nedenfor:

Fjøsset og Fjøsgårdene - avgrensning av fredning etter kulturminneloven

- Fjøsset områdefredning kml § 19
- Fjøsset_fredete_objekter kml § 15

Formålet med fredningen

Formålet med fredningen av Fjøsset med garasje og Fjøsgårdene, er å bevare et sjeldent og helhetlig anlegg for kjøtt- og melkeproduksjon i en industriby fra begynnelsen av 1900-tallet. Fredningen skal ivareta det som ved starten i 1916 var Norges største og mest moderne fjøs og som tydelig illustrerer Rjukan som company town. Fredningen skal sikre de historiefortellende verdier knyttet til strukturen i anlegget, som forteller om:

- nærhet mellom bolig og arbeidssted, et kjennetegn på Rjukan som company town
- praktisk tilrettelegging for varetransport
- hvordan Rjukan som company town var planlagt og tilrettelagt på flere plan og samfunnsområder
- hvordan gårdene er plassert for å danne en helhet med gårdsrom/haver mot elva

Fredningen skal sikre lesbarheten av dette.

Fredningen av bygningenes eksteriør skal sikre arkitekturen. Både hovedstrukturen i det arkitektoniske uttrykket og detaljeringen, så som fasadeløsning med dekor, vinduer, dører, materialbruk og overflater skal opprettholdes.

Fredningen av området rundt bygningene har som formål å bevare og sikre virkningen av anlegget i omgivelsene, og ivareta bygningenes innbyrdes sammenheng og struktur. Fredningen av området skal videre sikre uttrykket til området rundt bygningene, med elementer som bl.a. strukturer, grøntareal, terreng, dekker, gjerder, murer og tørkestativ (listen er ikke uttømmende).

Fredningsbestemmelser

Fredningsbestemmelsene er utformet i samsvar med fredningens formål og er fastsatt med hjemmel i kml § 15 tredje ledd og § 19 annet ledd. Bestemmelsene gjelder i tillegg til kulturminnelovens bestemmelser om vedtaksfredete kulturminner.

Fredningsbestemmelser for bygninger/anlegg fredet etter kulturminneloven § 15:

- 1 Det er ikke tillatt å rive, skade eller flytte bygningene eller deler av disse.
- 2 Det er ikke tillatt å bygge om bygningenes eksteriør. Unntatt fra dette er eventuelle tilbakeføringer, jf. punkt 5.
- 3 Det er ikke tillatt å skifte ut elementer eller materialer, forandre overflater eller utføre annet arbeid utover ordinært vedlikehold på bygningenes eksteriør. Unntatt fra dette er eventuelle tilbakeføringer, jf. punkt 5.
- 4 Vedlikehold og istandsetting skal skje med tradisjonelle materialer og metoder tilpasset bygningenes egenart og på en måte som ikke reduserer de kulturhistoriske verdiene.
- 5 Tilbakeføringer til opprinnelig eller tidligere utseende og/eller konstruksjoner kan tillates i særlige tilfelle, under forutsetning av at tiltaket kan gjøres på et sikkert dokumentert grunnlag og etter dispensasjon fra forvaltningsmyndigheten.

Fredningsbestemmelser for området fredet etter kulturminneloven § 19:

- 6 Innenfor det fredete området må det ikke settes i verk tiltak eller bruksendring som kan forandre områdets karakter eller på annen måte motvirke formålet med fredningen. Dette gjelder alle former for bebyggelse, anlegg og utvidelse av veier eller parkeringsplasser, oppsetting av gjerder, endring av beplantning, belysning eller beleg, planering, masseuttak, utfylling og andre landskapsinngrep.

Dispensasjon:

- 7 Fredningen medfører at det må søkes om tillatelse/dispensasjon til å sette i gang alle typer tiltak som går ut over vanlig vedlikehold, jf. kulturminneloven §§ 15a og 19 tredje ledd. Søknad om tillatelse skal sendes fylkeskommunen som avgjør om tiltaket kan iverksettes, evt. på visse vilkår. Oppstår det tvil om hva som anses som vanlig vedlikehold, skal fylkeskommunen likeledes kontaktes.

Fredningen skal ikke være til hinder for:

- 8 *Fredningen skal ikke være til hinder for forsvarlig bruk av bygningsmassen. Det vil si at kulturminneforvaltningen skal gi dispensasjon for nødvendige mindre vesentlige tiltak for å tilpasse bygningene til bruk, så lenge det ikke er i strid med formålet med fredningen.*

Følger av fredningen

Lovhenvisning:

Når det gjelder behandlingen av fredete hus og anlegg og områdene rundt, vises det til kulturminneloven §§ 15a, 16, 17 og 18, 19 og 21, samt ovennevnte fredningsbestemmelser.

Arbeider som krever tillatelse etter plan- og bygningsloven, må i tillegg forelegges kommunale myndigheter. Det gjøres oppmerksom på at tillatelser etter kulturminneloven må foreligge før arbeider i tråd med plan- og bygningsloven kan settes i verk.

Vedlikehold:

Det er eier som har ansvar for det løpende vedlikeholdet av fredete bygninger og anlegg. Det grunnleggende prinsippet for vedlikehold av fredete bygninger og anlegg er at mest mulig av de opprinnelige eller eldre elementene og detaljene skal bevares. Vedlikehold av fredete bygninger og anlegg skal så langt som mulig skje i samsvar med opprinnelig utførelse, teknikk og materialbruk og for øvrig i samsvar med fredningsbestemmelsene.

Dispensasjon:

Fredningen medfører at det må søkes om tillatelse/dispensasjon til å sette i gang alle typer tiltak som går ut over vanlig vedlikehold, jf. kulturminneloven § 15a og § 19 tredje ledd. Søknad om tillatelse skal sendes Telemark fylkeskommune som avgjør om tiltaket kan iverksettes, evt. på visse vilkår. Oppstår det tvil om hva som anses som vanlig vedlikehold, skal fylkeskommunen likeledes kontaktes.

Riksantikvaren er klageinstans for enkeltvedtak fattet av fylkeskommunen, jf. forvaltningsloven (fvl) § 28.

Økonomisk tilskudd:

Det er anledning til å søke fylkeskommunen om tilskudd til vedlikehold og istandsettingsarbeider.

Dersom det etter § 15a blir gitt dispensasjon med vilkår som virker fordyrende på arbeidet, skal det gis helt eller delvis vederlag for utgiftsøkningen, jf. § 15a annet ledd.

Fylkeskommunen kan gi opplysninger om frist for innsendelse av og krav til søknad.

For mer informasjon om vedlikehold og forvaltning av fredete bygninger og anlegg, vises det til Riksantikvarens informasjonsblader. Se særlig nr. 11.1.1. Juridiske forhold – Å eie et fredet hus, www.riksantikvaren.no.

Kort karakteristikk av kulturminnet

Norsk Hydros etablering på Notodden og Rjukan, fremstår som det mest autentiske og samfunnsmessig helhetlige bevarte eksemplet på den andre industrielle revolusjon med den elektrotekniske industriens gjennombrudd i Norge. Den andre industrielle revolusjon bidro til å

forandre Norge i perioden 1905-1920 og til å skape et moderne velferdssamfunn, materielt og kulturelt, på 1900-tallet. Hele Rjukan by var et norsk industriforetagende i verdensklasse, basert på en norsk oppfinnelse, på norsk vannkraft og utenlandsk kapital, og er en viktig del av Norges nyere kulturarv. Fjøset og Fjøsgårdene er en del av dette.

Begrunnelse for fredningen

Fjøset med garasje og Fjøsgårdene har stor fortellende verdi og sjeldenhetsverdi som et helhetlig anlegg for kjøtt- og melkeproduksjon i en *company town* fra begynnelsen av 1900-tallet. Det er et anlegg som med sin utforming og funksjon tydelig illustrerer Rjukan som en *company town*, hvor ett selskap sørget for alt – herunder boliger og matproduksjon for ansatte. Denne kombinasjonen, hvor alt er plassert i bymiljø og innrettet for kjøtt- og melkeproduksjon til én by, er særegen. Da det var nytt i 1916, var Fjøset Norges største og mest moderne. Det hadde plass til 156 kyr og 26 hester, og det var grisehus med ca. 20 svin, samt kjøle- og målerom for melk og slakteri med kokeri i kjelleren. Etableringen av garasjeanlegg for bl.a. varebiler i 1920 vitner om utvikling og størrelse.

Arkitektur

Anlegget er et godt eksempel på Hydros engasjement for arkitektur og de oppdrag arkitektene ved Rjukan Byanlæg løste under den store utbyggingsperioden i tiåret etter 1910. Fjøset og Fjøsgårdene har verdi som eksempel på de arkitektoniske kvalitetene som ble lagt i utbyggingen av en hel by. Anlegget er tegnet av arkitektene Bjarne Blom og Helge Blix, som begge ble engasjert av Hydro og Sam Eyde for å løfte de arkitektoniske kvalitetene i utbyggingen av Rjukan som *company town*. Bjarne Blom ble fast ansatt av Sam Eyde privat etter å ha praktisert hos Stadsarkitekten og mens han ennå var bosatt i Kristiania i 1910.

Utomhus/områdefredning

Et område rundt bygningene fredes for å bevare sammenhengen mellom dem og virkningen av dem i omgivelsene. Uten synlig og lesbar struktur, sammenheng og virkning i bylandskapet, og uten miljøskapende elementer som grøntareal, dekker, gjerder, murer, tørkestativ osv. blir anleggets verdi som samlet kulturmiljø redusert.

Fjøset med garasje og Fjøsgårdene er godt bevart og fremstår med integritet. Anlegget er helstøpt og mangler ingen vesentlige elementer. Det er gjort mindre endringer, spesielt på Fjøsgårdene, med tak, balkonger, vinduer og innganger, slik at de har noe, men ikke vesentlig redusert autentisitet.

Beskrivelse av fredningsobjektene

AskeladdenID: 171276-(1 til 5).

1. Fjøset

Fjøset ble tegnet for Hydro av arkitekt Bjarne Blom hos Rjukan Byanlæg i 1914-1915, og oppført høsten 1915 for å forsyne bybefolkningen med melk og andre fødevarer. Anlegget ble bygd da Hydro måtte bøte på melkemangelen i Vestfjorddalen, og ble også kalt «melkefabrikken». Driften sorterte i begynnelsen under Varelageret, men ble etterhvert en del av Rjukan Byanlæg. Som nytt, var Fjøset Norges største og mest moderne. Det hadde plass til 156 kyr og 26 hester og det var grisehus med ca. 20 svin, samt kjøle- og målerom for melk og slakteri med kokeri i kjelleren.

Fjøsdriften var basert på importert fôr fra de fleste grønne jorder i Vestfjorddalen, samt det de kunne få fra beitemarkene oppe i fjellet. Skarfossmyrene (rundt Skarfosdammen) ble

kultivert og lagt ut til beite, i tillegg til et 60 mål stort felt på Øverland gård (der Tinn Museum står i dag). Fôr ble transportert med jernbane til den andre siden av elven og fraktet med taubane over elven til Fjøset og lagret på loftet. Gjødsele gikk andre veien. Hydro anskaffet i tillegg en seter, kalt "Selskapssetra", på fjellet ved Klokshovd sør for Vestfjorddalen, der dyra var på sommerbeite. Melk og ost ble da sendt på løpestreng ned fra fjellet.

Driften opphørte i 1934. Hydro gjorde da en avtale med Meieriet om ikke å leie bort Fjøset til melkeprodusenter mer. Meieriet forpliktet seg da til å skaffe det nødvendige kvantum varm melk og bringe det ut til kundene om morgenen, slik Fjøset hadde gjort. Hydro fortsatte med kjøttutvalg i den østre delen i 1930-årene og brukte ellers bygget til lager og leiligheter m.m. Bygget ble solgt i 1958, og i juni 1966 etablerte Helly Hansen seg i bygget med produksjon av vinter- og regntøy. I 1973 overtok de eierskapet. De drev frem til 1998. Siden har bygget hatt flere private eiere, og i dag er bygningen utleid til ulike mindre bedrifter.

Fjøset består av to bygningskropper som er satt sammen – en låvebygning og en fjøsbygning. Låven er en langstrakt og høyreist bygning øst-vest med saltak og to korte fløyer med saltak mot nord. Det er to låvebruer mellom fløyene og en inn til vestfløyen. På takets sørside er det en stor ark for inntak av høy og fôr som kom med Rjukanbanen på andre siden av Måna. Det er kommet til to små tilbygg med pulttak, den opprinnelige svalgangen på den østre fløyens østside er kledd igjen og en garasje ble bygd i vest i 1935 (skilt ut som egen eiendom og ikke omfattet av fredning etter § 15). Låvebygget er oppført i betong med partier i bindingsverk med lektepanel. Taket er tekt med skifer. Dører, porter og inngangspartier er skiftet og til dels endret/laget nye. Vinduene, trevinduer dels med sprosser og dels uten, er i all hovedsak skiftet i ulike omganger. Den lavere fjøsdelen er plassert i vinkel på låvedelens sørside i den østre enden. Fjøsdelen har sagtak tekt med sinkplater. Den er oppført i betong med loft i bindingsverk kledd med lektepanel. Situasjonen med dører er som for låvedelen, mens vinduene i hovedsak er de opprinnelige.

Fjøset trenger større utbedringer og har tilstandsgrad 3. Fundamentet til den østlige låvebrua har sklidd ut og sprukket opp med det resultat at låvebrua har trykt bygningskonstruksjonen sørover. Dette må utredes nærmere. Bygningen har ellers tak med flere sår og lekkasjeproblemer på grunn av møtende takvinkler. Dysfunksjonelle renner og nedløp skaper sammen med ugunstige takvinkler fuktbelastede vegger. Veggene har vært utsatt for fukt og vann over tid med påfølgende skader. Omfanget av skaden må utredes nærmere. Vinduer og dører trenger vedlikehold.

2. Garasjen.

Garasjen ble tegnet og oppført i 1920 for deler av Hydros bilpark med plass til 10 «automobiler» brukt til bl.a. varetransport, hovedsakelig utkjøring av melk. Den erstattet den gamle vognremissen. Den er i nyklassisistisk stil, og oppført i betong med seks porter i tre og pulttak tekt med plater.

Garasjen er i god stand med tilstandsgrad 1, og trenger kun ordinært vedlikehold.

3. Fjøsårdene, Sam Eydes gate 2.

Sam Eydes gate 2 ble tegnet av Bjarne Blom i 1915 som boligkompleks for de ansatte ved Fjøset, primært budeier. Det ble oppført våren 1916, og hadde da til sammen fire leiligheter, dvs. to leiligheter i hver ende av de to etasjene. Mellom leilighetene var det mindre værelser eller hybler. I annen etasje var det noe færre værelser for å gjøre plass til et felles spiserom. I

dag er den indre planløsningen endret for å gi plass til større leiligheter. Da Hydro solgte i 1983, ble bygget en del av Vestre Hagen borettslag sammen med nr. 4 og 6.

Bygget er oppført i betong med reisverk kledd med lektepanel i annen etasje og loft. Det har saltak med oppløftet midtparti mot øst og fremskutt midtparti med saltak mot vest. Det var opprinnelig tekt med skifer, men ble i 1980-årene tekt om med betongstein. Da fikk det også nye dører og påbygd balkonger på vestfasaden og søndre gavl. I 1978 fikk det nye vinduer. Vindusomramningene i annen etasje har dekorative vinduslemmer og utskåret dekor. Dørene ble i 2013 skiftet ut med nye, som er tilpasset byggets karakter.

Bygget er i god stand med tilstandsgrad 1, og trenger kun ordinært vedlikehold.

4. *Fjøsårdene, Sam Eydes gate 4.*
Se omtale av Sam Eydes gate 6.

5. *Fjøsårdene, Sam Eydes gate 6.*
Sam Eydes gate 4 og 6 ble tegnet av arkitekt Helge Blix i mars 1917 for å stå arkitektonisk sammen med nr. 2 fra året før. De ble oppført i 1917 på tomten til en provisorisk stall fra perioden før Fjøset. Det var leiligheter for 10 arbeiderfamilier i hvert bygg. De ble hovedsakelig bygd for å bøte på husmangelen blant de mange arbeiderne som kom til Rjukan. Bygningenes utseende og plassering gjorde imidlertid at de sammen med nr. 2 gikk under betegnelsen Fjøsårdene, og de huset tidvis også ansatte ved Fjøset.

Bygningene er som nr. 2 oppført i betong med reisverk kledd med lektepanel i annen etasje og loft. De har saltak med oppløftet midtparti med fremtrukket senter på langsiden. Det var opprinnelig tekt med skifer, men ble i 1980-årene tekt om med betongstein. Da ble også inngangspartiene med trapper og takoverbygg, som skiller seg fra nr. 2, endret. Balkonger på sørfasaden ble satt opp. Vinduene ble skiftet i 1978. Vindusomramningene i annen etasje har dekorative vinduslemmer og utskåret dekor. Dørene ble i 2013 skiftet ut med nye, som er tilpasset byggets karakter.

Byggene er i god stand med tilstandsgrad 1, og trenger kun ordinært vedlikehold. Kjellervinduene er i dårlig stand og kledd med plater.

Riksantikvarens myndighet

Det følger av kulturminneloven § 15 jf. § 22 at departementet kan frede byggverk og anlegg eller deler av dem av kulturhistorisk eller arkitektonisk verdi. Det følger videre av § 19 at departementet kan frede et område rundt et fredet kulturminne så langt det er nødvendig for å bevare virkningen av kulturminnet i miljøet eller for å beskytte vitenskapelige interesser som knytter seg til det. Myndighet til å fatte vedtak om fredning er delegert fra Klima- og miljødepartementet til Riksantikvaren jf. forskrift om faglig ansvarsfordeling mv etter kulturminneloven 9. februar 1979 § 12 nr.1.

Eiendomsforhold

Gnr./bnr. 126/202 eies av Vestre Hagen Borettslag. Gnr./bnr. 126/124 og gnr./bnr. 126/293 eies av Knut Auran. Gnr./bnr. 126/4 eies av Norsk Hydro Produksjon AS, og gnr./bnr. 126/237 eies av Tower Eiendom AS.

Bevaring etter plan- og bygningsloven

Hele området er i Kommunedelplan for Rjukan 1997 regulert til bevaringsområde. Området er regulert til næring, bortsett fra de tre byggene på gnr./bnr. 126/202 som er regulert til boliger. Det er en reguleringsplan fra 1981 som regulerer hele området med unntak av 126/202 til industri.

Forholdet til naturmangfoldloven lov 19.6.2009 nr. 100

Naturmangfoldloven trådte i kraft 1.7.2009. Med denne loven har alle samfunnsområder ansvar for å ta naturmangfoldloven i betraktning i saksbehandling som berører natur. Fredningen av Fjøset med garasje og Fjøsgårdene innebærer en opprettholdelse av dagens situasjon med mulighet for endringer etter plan- og bygningsloven på ordinært vis. Fredningsområdet er på den bakgrunn kontrollert i Direktoratet for Naturforvaltnings naturbase, samt i Artskart uten funn av konflikter.

Fredningen har etter vurdering ingen eller svært begrensede konsekvenser for natur og mangfoldet, jf. naturmangfoldloven § 8.

Bakgrunn for fredningen

Det er i henhold til Stortingsmelding nr. 35 (2012-2013) *Fremtid med fotfeste* et uttrykt nasjonalt mål at et representativt utvalg kulturminner og kulturmiljø skal være vedtaksfredet innen 2020. Det er et overordnet mål at den geografiske, sosiale, etniske, næringsmessige og tidsmessige bredden i de varig vernede kulturminnene og kulturmiljøene skal bli bedre. Industrielle kulturminner og kulturmiljøer fra det 20. århundre er i dag i liten grad representert blant fredete objekter. Fjøset og Fjøsgårdene blir derfor fredet for å bidra til å nå målet om et representativt utvalg fredete kulturminner innen 2020.

Målsettingen er å utfylle dagens fredningsliste for Telemark med kulturminner som gjør listen mer representativ, herunder å fremheve Telemarks tidlige og vesentlige betydning for Norges utvikling som industrinasjon. Fjøset og Fjøsgårdene anses som vesentlig for å forstå det betydningsfulle industriprosjektet Rjukan med utbygging av Norges første *company town*. Et nominasjonsarbeid for å få kulturminner knyttet til den elektrisk baserte kunstgjødselindustrien i Notodden og Tinn inn på Unescos verdensarvliste ble startet høsten 2010. Flere fredninger har blitt gjennomført og er under arbeid som et ledd i dette prosjektet. Transportåren er blitt sikret etter kulturminneloven, fredningsforslag for fabrikkområdene er utarbeidet, og nå gjenstår i hovedsak objekter fra byområdene og kraftproduksjonen.

Redegjørelse for saksgang og innkomne bemerkninger

Telemark fylkeskommune varslet oppstart om ordinær fredningssak 02.09 2013. I samsvar med kulturminneloven § 22 nr.1 annet ledd ble melding om igangsetting av fredningssak kunngjort i avisene Varden, TA og Rjukan Arbeiderblad.

Det kom ingen høringsuttaler til varsel om oppstart av fredningssak. Det er foretatt flere befaringer og møter med eiere og berørte parter sommer og høst 2013. Det ble avholdt allmøte for beboerne 27.08 2013.

Fredningsforslaget ble lagt ut til offentlig ettersyn i perioden 20.01-07.03 2014. I samsvar med kulturminneloven § 22 nr.2 ble det kunngjort at fredningsforslaget var lagt ut på høring i

avisene Varden, TA, og Rjukan Arbeiderblad, samt Norsk lysningsblad.

Høringsuttaler til fredningsforslaget og Telemark fylkeskommunes kommentarer til disse:

1. Norsk Hydro (uttalen i sin helhet ligger vedlagt):
 - a. Hydro er eier av gnr./bnr. 126/4. Bare en liten del av denne eiendommen omfattes av fredningsforslaget. Hydro uttrykker bekymring for at en fredning av deler av eiendommen ved tinglysning skaper merarbeid for hjemmelshaver ved utvikling av arealer på eiendommen som ikke er fredet. De ønsker at den delen av eiendommen som omfattes av fredningen får eget gnr./bnr. Hydro er ferd med å overføre deler av sine eiendommer til Tinn kommune, og dette skal etter planen også omfatte 126/4 rundt Fjøset. Hydro ber om at eiendommen skilles ut som eget gnr./bnr. før fredningen.
 - b. Hydro peker på at NVE har gitt påbud om at elveløpet og elveskrånninger forbi Fjøset og Fjøsårdene må holdes fritt for vegetasjon. Hydro er derfor avhengig av adgang til elveløpet fra veien utenfor Fjøset.
 - c. Hydro bemerker at det langs veien på sørsiden av Fjøset ut mot elva er en gammel steinmur som delvis er gjenfylt med masser tippet ut for lenge siden. Muren er trolig satt opp som buffer mot flom i elva. Her har Hydro vurdert muligheten for å fjerne massen, slik at muren kommer frem igjen.

Telemark fylkeskommunes kommentarer:

- a. En fredning gir ikke begrensinger for de deler av en fredet eiendom som ikke er fredet. De deler av 126/4 som ikke er omfattet av fredningsforslaget kan derfor fritt utvikles etter plan- og bygningsloven. Vi har imidlertid forståelse for at fredningen i praksis kan medføre ekstra avklaring for hjemmelshaver ved utvikling av de arealer som ikke er fredet. Dersom Hydro ønsker å skille ut de delene av 126/4 som omfattes av fredningsforslaget og overdra dette til Tinn kommune, så er det ingenting til hinder for dette i fredningsforslaget.

Bortsett fra tinglysning av fredningen på de eiendommer som omfattes, så er en fredning uavhengig av eiendomsgrenser og eierforhold. Vi ønsker derfor å gjennomføre fredningsprosessen uavhengig av eiendomssaken som vi ser at kan strekke ut i tid.

- b. Dersom adgangen av hensyn til maskiner krever midlertidig endring av fredet areal, så må antikvarisk myndighet kontaktes. Det ligger imidlertid ingenting i fredningsforslaget som skal hindre en slik adgang. Dersom Tinn kommune blir fremtidig grunneier, så er adgangen en sak mellom Hydro og kommunen.
- c. Den nevnte muren ligger utenfor fredningsområdet, men vi ser utelukkende positivt på at muren evt. tas frem igjen. Det er en ønsket tilbakeføring som vil gi området et nødvendig løft.

Øvrige merknader er ikke mottatt.

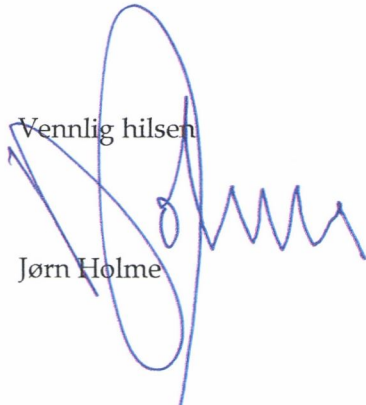
Telemark fylkeskommune sendte etter høringsrunden forslaget til Tinn kommune for politisk behandling, jf. kulturminneloven § 22 nr.3. Kommunestyret i Tinn fattet 3. april 2013 enstemmig følgende vedtak: «Tinn kommune anbefaler at fredningsforslaget utarbeidet av Telemark fylkeskommune, vedrørende Fjøset og Fjøsårdene m/garasje i Tinn kommune, vedtas.»

Telemark fylkeskommune har etter offentlig ettersyn og kommunal behandling ikke sett grunn til å endre fredningsforslaget. Fylkeskommunen sendte etter politisk behandling forslaget til Riksantikvaren for endelig vedtak.

Opplysning om klageadgang og tinglysing

Riksantikvarens vedtak om fredning kan påklages til Klima- og miljødepartementet innen tre uker etter at det mottatt, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29. Eventuell klage stiles til Klima- og miljødepartementet, men sendes Riksantikvaren.

Fredningsvedtaket vil bli tinglyst av Riksantikvaren i samsvar med kulturminneloven § 22 nr. 5.

Vennlig hilsen

Jørn Holme

Vedlegg: Dokumentasjonsvedlegg, Beskrivelse av fredningsobjektene med bilder.

Kopi til: Fylkesmannen i Telemark, Statens Hus, 3708 Skien/ Telemark fylkeskommune - Kulturseksjonen, Postboks 2844, 3702 SKIEN/ Fortidsminneforeningen - Telemark avdeling, Postboks 236 Sentrum, 3701 SKIEN/ Tinn kommune, Postboks 14, 3661 RJUKAN

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
Knut Auran		Gauset	3656 ATRÅ
Norsk Hydro Produksjon AS		Kjørboveien 16	1337 SANDVIKA
Tower Eiendom As		Sam Eydes gate 51	3660 RJUKAN
Vestre Hagen Borettslag		Postboks 19	3660 RJUKAN